

Львівський інститут
Приватного акціонерного товариства
**«Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»**
(назва навчального підрозділу)

Кафедра права

Затверджую:
Заступник директора з
навчально-методичної та
виховної роботи

к.е.н., доц. Парфенюк С. І.

М. (ПБ)
30.08.2024 р.

Схвалено на засіданні кафедри права
(назва кафедри)

Протокол № 01/24/25 від 30.08.2024 р.

Завідувач кафедри

к.ю.н., доц. Яворська В. Г.
(ПБ)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія держави та права зарубіжних країн

спеціальності:

081 «Право»
(шифр і назва спеціальності)

освітнього ступеня:

перший (бакалаврський)
(назва освітнього ступеня)

освітньої програми:

Право
(назва освітньої програми)

спеціалізації:

-
(назва спеціалізації)

Львів 2024

Розробник (-и) силябусу навчальної дисципліни:

Мельниченко Богдана Богданівна, доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри права

Викладач:

Мельниченко Богдана Богданівна, доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри права

Силябус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри права
Протокол від 30.08.2024 р. № 01/24/25

Завідувач кафедри В. Г. Яворська

Силябус погоджено з гарантом (керівником) освітньої програми

«Право»

(назва освітньої програми)

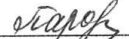
30.08.2024 р.

Керівник (гарант) освітньої програми В. Г. Яворська

Силябус перевірено

30.08.2024 р.

Заступник директора з

навчально-методичної та виховної роботи Є. І. Парфенюк

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Історія держави та права зарубіжних країн
Шифр та назва спеціальності	081 Право
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова
Кількість кредитів і годин	4 кредити / 120 год. Лекції : 26 Семінарські заняття: 26 Самостійна робота студентів: 68
Терміни вивчення дисципліни	I семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	https://li-maup.edu.lviv.ua/kafedry/kafedra-prava/metodychne-zabezpechennya-navchalnykh-dystsyplin-opp-prava-bakalavrskyy-pershyy-riven/obovyazkovi-navchalni-dystsypliny/istoriya-derzhavy-ta-prava-zarubizhnykh-krayin/

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

	Мельниченко Богдана Богданівна
	доктор юридичних наук професор
	професор кафедри права
Дисципліни, які викладає НПП	«Історія держави і права зарубіжних країн», «Історія держави та права України», «Конституційне право України», «Муніципальне право»
Напрями наукових досліджень	Питання адміністративної правосуб'єктності органів публічного управління в країнах Європейського Союзу, децентралізація влади як основа удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління, здійснення публічної влади в Україні в умовах воєнного стану, місцеве самоврядування в Україні в умовах воєнного стану, забезпечення прав і свобод людини і громадянина в Україні в умовах воєнного стану, право людини на життя крізь призму сучасних реалій, конституційна юрисдикція, порівняльне конституційне право

Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	ORCID: 0000-0003-1514-8131 Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=ji9lvwoAAAAJ
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	bogdana_m2008@ukr.net
Контактний тел.	+38(096)2660180
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	http://li-maup.edu.lviv.ua/kafedry/kafedra-prava/osobovyy-sklad-kafedry/kyun-melnychenko-bohdana-bohdanivna/

Анотація до дисципліни. Вивчення навчальної дисципліни «Історія держави та права зарубіжних країн» полягає у можливості на основі ґрунтовного вивчення державно-правового досвіду країн і народів світу, здобутого у різні історичні періоди, глибше пізнати державно-правові реалії сучасності. Також її вивчення дає можливість здобути необхідні знання щодо здійснення економічних реформ, демократизації політичного життя суспільства і охорони прав громадян, прогнозувати подальший розвиток держави і права як в Україні, так і за її межами.

Крім того, вивчаючи історію держави та права зарубіжних країн, майбутні правники набувають знання її предмета, які необхідно перш за все для того, щоб глибше зрозуміти сучасну державність та вміти прогнозувати головні тенденції її розвитку в найближчій перспективі.

Предмет вивчення дисципліни

«Історія держави та права зарубіжних країн» належить до блоку суспільних наук, які вивчають закономірності виникнення, розвитку й функціонування держави і права, окремих соціальних явищ, процесів та інститутів.

Історія держави і права зарубіжних країн:

— досліджує причини і процес виникнення, розвитку та функціонування різних історичних типів і форм держави і права, державних органів і найважливіших інститутів права, які існували протягом усієї історії людства та спричинили найбільший вплив на історію державності;

— висвітлює закономірності зміни одних історичних типів держави і права іншими виходячи з конкретних умов життя суспільства окремих країн;

— розкриває сутність державно-правових процесів у зарубіжних країнах, установлює причини їх походження, природу і значення на певних історичних етапах;

— аналізує характерні причинно-наслідкові зв'язки та конкретно-історичні закономірності.

Мета курсу: оволодіння необхідними знаннями для кращого пізнання сутності, функцій і соціального призначення держави, її правової системи, перспективи і можливості її розвитку. Формування у студентів першого (бакалаврського) освітнього ступеня компетентностей, пов'язаних з процесами демократичного розвитку держави.

Завдання навчальної дисципліни: загальна підготовка студентів у питаннях держави і права, вироблення в них особливого юридичного мислення, необхідного для засвоєння та застосування права; створення необхідних передумов для найкращого засвоєння таких дисциплін, як теорія держави і права, історія політичних вчень, державне та міжнародне право, а також інших юридичних дисциплін, включаючи цивільне, кримінальне право і процес; сприяння формуванню наукового підходу до процесів, які відбуваються в іншій країні і в усьому світі; розвиток вміння вірно і гуманно оцінювати поведінку людей, які за своїм волевиявленням або випадково стали об'єктом чи суб'єктом державно-правової діяльності.

Постреквізити навчальної дисципліни. «Історія держави та права України», «Міжнародне право», «Право Європейського Союзу».

Програмні компетентності.

Компетентність	Ступінь сформованості компетентності
Інтегральна компетентність:	
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми
Загальні:	
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми
ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми
Спеціальні (фахові/предметні) компетентності	
СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.	Повністю. Співвідноситься з метою курсу

РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

Зміст навчальної дисципліни

	теми	лекції	Семінар. заняття
Змістовний модуль 1			
1	Рабовласницька держава і право Ст.Сходу, Греції, Риму	2	2
2	Ранньофеодальна держава франків. Станово-представницька монархія в країнах Зах.Європи та Московії	2	2
3	Абсолютна монархія в країнах Зах.Європи, в Російській імперії	2	2
4	Держава і право країн Середньвічного Сходу	2	2
5	Форма держави Арабський Халіфат.Шаріат	2	2
Змістовний модуль2			
6	Держава і право буржуазної Англії, Франції, Німеччини	2	2
7	Держава і право США у XVIII-XIX ст	2	2
8	Держава і право Російської імперії XIX-початку XXст. Період імперіалізму та буржуазно-демократичної і жовтневої революції.	2	2
9	Державно-правовий розвиток країн Зах.Європи, США та Японії у першій половині XX ст..	2	2
10	Державно-правові наслідки Другої світової війни і формування	2	2

	режимів народної демократії		
11	Розвиток держави і права країн Зах.Європи, США і Японії у другій половині ХХ століття	2	2
12	Новітній державно-правовий розвиток країн Центрально-Східної Європи. Перебудова в СРСР	2	2
13	Новітній державно-правовий розвиток країн Азійського регіону і Африки на початку ХХІ століття	2	2
Всього: 120 год.		26	26
Форма контролю: залік			

Форми і методи навчання

Основними видами навчальних аудиторних занять є *лекції, семінарські заняття, консультації*.

При викладанні *лекційного матеріалу* передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-бесіди, лекції-візуалізації, лекція-консультація.

Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу студентів до найбільш важливих проблематичних питань з відповідної теми, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу. Ви маєте можливість обмірковувати поставлені запитання, робити самооцінку рівня своєї підготовки, навчитися самостійно формувати та обґрунтовувати власну позицію, висновки і узагальнення.

Лекція-візуалізація включає візуальну форму подачі лекційного матеріалу за допомогою технічних засобів навчання. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування викладачем візуальних матеріалів, що переглядаються.

Лекція-консультація є поєднанням викладу нової навчальної інформації лектором з постановкою запитань. Лектор консультує студентів у ході лекційного викладу, що сприяє кращому засвоєнню ними навчального матеріалу. Вона може проводитись за різними сценаріями: запитання – відповіді; запитання – відповіді – дискусії.

При проведенні *семінарських занять* передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як-то: робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічні виступи, виступи з опануванням, групові проекти та кейс-завдання.

Студенти опрацьовують інформацію з наукових, навчальних та лекційних джерел, в тому числі за допомогою всесвітньої мережі Інтернет і бібліотек, під час занять виконують усні та письмові завдання, виступають із доповідями та презентаціями, що можуть бути підготовленими як у групі, так і індивідуально, моделюють поведінку у конкретних ситуаціях.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми та методи контролю.

Залік проводиться в усній формі на останньому семінарському занятті.

Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<https://drive.google.com/file/d/1ENRncPY-dU2qLke7awVKn1OdfG88Hg8D/view>).

Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	5	5	8	8
Відвідування семінарських занять	1	5	5	8	8
Робота на семінарському занятті	10	5	50	8	80
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом	-		90		126
Максимальна кількість балів:		216			
216:100=2,16. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:2,16 = загальна кількість балів.					

*Робота на семінарському занятті оцінюється у 10 балів.

Види робіт передбачених на семінарському занятті:

- експрес-опитування;
- опитування за темою заняття;
- тест;
- виконання практичного завдання;
- розв'язання задач;
- презентації студентів.

** Самостійна робота студента передбачає підготовка до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекції, вивчення базової і додаткової літератури, періодичних видань, Інтернет-джерел та судової практики, підготовка юридичних документів. Оцінюється в 5 балів.

***Модульний контроль здійснюється у вигляді комплексної контрольної роботи, яка включає 10 тестових завдань, 2 теоретичних питання. Оцінюється 25 балів.

Критерії оцінювання: виконання тестових завдань – максимум 5 балів (0,5 балів за 1 правильну відповідь); теоретичні питання – 10 балів кожне.

Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль (залік):

1. Який порядок укладання договорів у Стародавньому Єгипті?
2. Які основні періоди розвитку Стародавнього Єгипту?
3. Які функції виконували Народні збори на різних етапах старогрецької державності?
4. Якою за формою державного правління була Стародавня Спарта?
5. Як ви розумієте поняття “центурія”?
6. Коли були прийняті “Закони XII таблиць”?
7. Як набувалося та втрачалося громадянство Риму?
8. Які права давали особі повна правоздатність?
9. На який термін могла бути обрана особа – магістрат?
10. У чому суть принципату як форми правління?
11. Коли було введено в обіг поняття “феодалізм”?
12. У яких відносинах перебували між собою васал і сеньйор?
13. Яке значення мало для історії рицарство?
14. Які основні ознаки феодалізму?
15. Які види повинностей виконувалися населенням на користь феодала?

16. Які етапи пройшли у своєму розвитку феодальні держави?
17. На якій території було утворено Франське королівство?
18. Хто з франкських правителів виступав ініціатором проведення бенефіціальної реформи?
19. Коли і за яким нормативним актом утворено феодальну Францію?
20. Як називався французький станово-представницький орган?
21. Які питання врегулював „Великий березневий ордонанс”?
22. Коли і за яким нормативним актом утворилася феодальна Німеччина?
23. Кого називали курфюрстами? Окресліть їх повноваження?
24. Який англійський монарх дарував грамоту „Велика Хартія вільностей”?
25. Яке історичне значення „Великої Хартії вільностей”?
26. Коли у Англії було створено парламент?
27. Ким і коли була створена ісламська держава Арабський Халіфат?
28. За яких обставин відбувалося становлення держави Арабський Халіфат?
29. Яке значення мала для створення Арабського Халіфату монотеїстична релігія ісламу?
30. Які держави були підкорені Арабським халіфатом?
31. У результаті яких подій і коли Арабський Халіфат припинив своє існування?
32. Чому Арабський Халіфат вважають теократичною державою?
33. Які джерела мусульманського права Ви знаєте?
34. Як мусульмани заповнювали прогалини у праві?
35. Як взаємодіє іслам і шаріат?
36. Які речі не могли знаходитися у власності мусульманина?
37. Як змінювався правовий статус мусульманина у зв'язку зі зміною віри?
38. Які види договорів виділяли мусульмани ?
39. Які види злочинів у мусульман вважалися найважчими?
40. Які кримінальні покарання застосовували мусульмани?
41. Як здійснювався в Арабському Халіфаті судовий процес ?
42. Доведіть або спростуйте тезу про привільоване соціальне становище французького духовенства та дворянства в період абсолютизму?
43. Що було головними доказами в суді Франції?
44. В якому столітті встановлюється абсолютизм в Німеччині?
45. Який клас у Пруссії був правлячим?
46. Який час діяла “Кароліна”?
47. Що таке “Зоряна палата” в Англії?
48. Коли в Англії почав формуватися капіталізм?
49. Які особливості процесу капіталізації Англії?
50. Які суспільні верстви періоду були в опозиції до короля?
51. Кого називали пуританами?
52. У чому відмінність між вігами і торі?
53. Яка структура англійського парламенту?
54. Як називався в Англії режим одноособливої військової диктатури?
55. Коли було розпочато заснування північно-американських колоній?
56. Які відмінності існували у розвитку північно-американських колоній?
57. Які рішення були прийняті I Континентальним Конгресом?
58. Які причини війни між Півднем і Північчю?
59. За якого Президента було відмінено рабство?
60. Якими економічними чинниками була зумовлена Велика Французька революція?
61. Хто із французьких мислителів відноситься до Просвітників?
62. Які основні права і свободи проголосила “Декларація прав людини і громадянина”?
63. Із яких частин складалася Конституція Франції 1791 р.?
64. Яка відмінність між “активними” та “пасивними” громадянами за Конституцією 1791 р.?

65. Що являлось гальмом в розвитку капіталістичних відносин в Росії в ХІХ ст.?
66. Селянська реформа 1861 р. вирішила економічну незалежність селян від поміщиків?
67. Які повноваження земської думи?
68. Які функції виконували Ради робітничих депутатів на початку революції?
69. Яку основну задачу повинний був вирішити Тимчасовий Уряд?
70. Коли і де відбувся 1 Всеросійський з'їзд Рад?
71. Які нормативно-правові акти були прийняті на II Всеросійському з'їзді Рад?
72. Яка структура Конституції РРФСР 1918 року?
73. Які політичні партії Росії були союзниками більшовиків в період Жовтневого перевороту 1917 року в м. Петроград?
74. Які основні нормативно-правові акти були прийняті на I Всесоюзному з'їзді Рад СРСР?
75. Дайте характеристику Договору про утворення СРСР.
76. Коли була прийнята перша Конституція СРСР?
77. Яка структура Конституції СРСР 1936 року?
78. Назвіть основні нормативно-правові акти, які регламентували порядок колективізації в СРСР.
79. Хто підписав радянсько-німецький договір 1939 року?
80. Коли була прийнята остання конституція СРСР?
81. Які наслідки для Німеччини мала поразка у Першій світовій війні?
82. Чим пояснюється стрімке виникнення у Німеччині після Першої світової війни цілого ряду екстремістських організацій?
83. Як вплинув на Німеччину крах на Уолт стріт 1929 року і початок Великої економічної депресії?
84. У чому відмінність Бізонії від Тризонії?
85. Чому нацистський режим у Німеччині 1933-1945 рр. називається Третім рейхом?
86. Чому місцем проведення судового процесу над головними нацистськими воєнними злочинцями було обрано м. Нюрнберг?
87. Чим була зумовлена блокада Берліна з червня 1943 р. по травень 1949 р.?
88. Який правовий статус мав Західний Берлін?
89. З якою метою було споруджено Берлінську стіну?

Шкала оцінювання успішності студентів за результатами підсумкового контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу. Політика курсу. Курс «Історія держави та права зарубіжних країн» (для бакалаврів) передбачає:

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність студента під час семінарських занять;

- своєчасне виконання завдань самостійної роботи;
- відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені на консультаціях.

Недопустимо:

- пропуск занять без поважних причин;
- запізнення на заняття;
- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів НПА);
- списування та плагіат.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, які проводяться у Львівському інституті ПрАТ «ВНЗ «МАУП», олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів). Відпрацювання семінарського заняття за рішенням викладача може здійснюватися у формі опитування, тестування, виконання практичного завдання, розв'язання задачі з відповідної теми.

В кінці вивчення змістовного модуля проводиться модульна контрольна робота. Результат модульної контрольної роботи для студента, який не з'явився на контрольні заходи, є нульовим. У такому разі, студент має можливість повторно виконати модульну контрольну роботу.

18. Рекомендовані джерела (література):

Нормативно-правова база:

1. Загальна Декларація прав людини (ООН, 1948 р.). URL: zakon1.rada.gov.ua
2. Заключний акт Ради з безпеки та співробітництва в Європі (НБСЄ, 1975 р.). URL: zakon2.rada.gov.ua
3. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (ООН. 1966 р.). URL: zakon1.rada.gov.ua
4. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права (ООН. 1966 р.). URL: zakon1.rada.gov.ua
5. Статут Ради Європи (Рада Європи, 1949 р.). URL : zakon1.rada.gov.ua

Основна (базова):

6. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник / за заг. ред. д-ра юрид.наук, проф. О. М. Бандурки. Харків : Майдан, 2020. 618 с.
7. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. / Дручек О. В., Волуйко О. М., Вовк В. М., Посмітна В. В., Коба М. М. Київ : КІ НГУ, 2024. 186 с.
8. Історія держави і права зарубіжних країн : курс лекцій / В. М. Щербатюк (кер.авт. кол.), Ю. В. Сокур (відп. секр.), Є. С. Дурнов, О. А. Житков, Ю. В. Кривицький та ін. ; за ред. В. М. Щербатюка. Київ : Видавництво «Фенікс», 2021. 536 с.

Додаткова:

9. Флис І. М. Третє тисячоліття: на рубежі нових глобалізаційних викликів (*есеїстка на актуальні теми сьогодення*). Львів : ТзОВ Растр-7. Львів, 2020
10. Історія держави і права зарубіжних країн : навч.-метод. рек. / Л. О. Попсуєнко, В. А. Шершенькова. Одеса : Фенікс, 2022. 24 с. <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/75>
11. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник / за заг. ред. О. М. Бандурка. 2-ге вид., допов. та змін. Харків : ХНУВС, 2021. 595 с.
12. Мальська М. П., Антонюк Н. В. Основи європейської інтеграції : підручник. Київ : Центр учбової літератури. 2021.
13. Мельниченко Б. Б. Європейський досвід взаємодії органів публічного управління та інститутів громадянського суспільства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 1. С. 193-196.

14. Шершенькова В. А. Інтеграційні процеси радянської України з країнами Центральної та Східної Європи у 1919-1991 роках. Україна на шляху до європейської інтеграції: історико-правовий екскурс : монографія / М. Р. Аракелян, Н. В. Єфремова, О. В. Горяга та ін. ; за заг. кер. М. Р. Аракеяна ; МОН України, НУ «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2020. С. 179-198.

15. Шершенькова В. А., Попсуєнко Л.О. До питання про методи дослідження та вивчення історії держави і права зарубіжних країн. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 6. 2022. URL : http://lsej.org.ua/6_2022/7.pdf

Інформаційні ресурси:

Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>

Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>

Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>

управління та інститутів громадянського суспільства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 1. С. 193-196.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН»

Разом: 120 год., з них 26 год. – лекції, 26 год. – семінарські заняття, самостійна робота – 68 год.

Кільк. балів за семестр	216 балів												
Мод-льлі	Змістовий модуль I					Змістовий модуль II							
Назва модуля	Загальна характеристика держави і права стародавнього та античного світу					Історія держави і права в середні віки (феодальна держава і право) і нового (новітнього) часу							
Лекції	1 (1 бал)	2 (1 бал)	3 (1 бал)	4 (1 бал)	5 (1 бал)	6 (1 бал)	7 (1 бал)	8 (1 бал)	9 (1 бал)	10 (1 бал)	11 (1 бал)	12 (1 бал)	13 (1 бал)
Теми лекцій	Рабовласницька держава і право Країн Стародавнього Сходу, Греції та Риму	Ранньофеодальна держава і право франків. Становище монархія в країнах Західної Європи та Московії	Абсолютна монархія в країнах Західної Європи, в Російській імперії	Держава і право країн середнього вічного Сходу	Форма держави Арабський Халіфат Шариат	Держава і право буржуазної Англії, Франції, Німеччини	Держава і право США у ХУІІІ-ХІХ ст.	Держава і право Російської імперії ХІХ-початку ХХ ст. Період імперіалізму та буржуазно-демократичної і жовтневої революції	Післявоєнний державно-правовий розвиток країн Західної Європи	Державно-правові наслідки Другої Світової війни і формування режимів народної демократії	Розвиток держави і права країн Західної Європи, США і Японії у другій половині ХХ століття	Новітній державно-правовий розвиток країн Центрально-Східної Європи. Перебудова в СРСР	Новітній державно-правовий розвиток країн Азійського регіону і Африки на початку ХХІ століття
СЗ і ПЗ	1 (10+1 бал)	2 (10+1 бал)	3 (10+1 бали)	4 (10+1 бали)	5 (10+1 бали)	6 (10+1 бали)	7 (10+1 бали)	8 (10+1 бали)	9 (10+1 бал)	10 (10+1 бал)	11 (10+1 бал)	12 (10+1 бал)	13 (10+1 бал)

Теми семінарських занять	Рабовласницька держава і право країн Стародавнього Сходу, Греції та Риму	Ранньофеодальна держава і право франків. Становище монархія в країнах Західної Європи та Московії	Абсолютна монархія в країнах Західної Європи, в Російській імперії	Держава і право країн середньовічного Сходу	Форма держави Арабський Халіфат-Шаріат	Держава і право буржуазної Англії, Франції, Німеччини	Держава і право США у XVIII-XIX ст.	Держава і право Російської імперії XIX-початку XX ст. Період імперіалізму та буржуазно-демократичної і жовтневої революції	Післявоєнний державно-правовий розвиток країн Західної Європи	Державно-правові наслідки Другої Світової війни і формування режимів народної демократії	Розвиток держави і права країн Західної Європи, США і Японії у другій половині XX століття	Новітній державно-правовий розвиток країн Центрально-Східної Європи. Перебудова в СРСР	Новітній державно-правовий розвиток країн Азійського регіону і Африки на початку XXI століття
СРС	1 (5 балів)					1 (5 балів)							
Поточн. контр.	модульна контрольна робота №1 (25 балів)					модульна контрольна робота №2 (25 балів)							
Підсумк. контр.	Розрахунковий коефіцієнт: 2,16												